

Almeria

El Ateneo

REVISTA DEL ATENEO OBRERO DE OLOT

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN		
Socios	al año	1 Plas.
No socios	»	2 »
Gratis á los Sres. protectores		

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN
EN LA SOCIEDAD
 Calle Fontanella, n.º 5

De los trabajos firmados son responsables sus autores.
 No se devuelven originales.

Una exposició d' arts y oficis.

L'ATENEO OBRERO d' aquesta ciutat, projecta celebrar durant part del mes entrant una exposició d'arts y oficis. Aixó segurament haurá ja arribat á coneixement dels que 'm llegeixen (y de lo contrari pel cartell-convocatoria publicat en las últimas páginas d' aquest nombre s' en enterarán) més potser no tots haurán calculat l' esfors y el trevall qu' aixó representava y la trascendental importancia que aixó tenia pera nostra ciutat.

L' «Ateneo Obrero», nascut al crit reformador d' uns quans obrers decidits, ayments abans que tot de la cultura, entusiastas abans que tot de l' instrucció, vegé ja acompanyadas de l' éxit més complet las empresas portadas á terme durant els primers temps de sa existencia. Aquella hermosa primera idea, aquella concepció puch dir teórica de un Ateneo, vingué un día en que s' intentá portar á la práctica y alleshores se determinaren els seus límits, se decidi-

ren els seus fins, s' estudiaren els medis pera lograrlos, y aquest conjunt d' estudis, aquest conjunt de criteris havia necessariament de cristallisar en una forma ó altra més ó menys adecuada á la realitat de las cosas, més en una forma determinada al fi, y aquesta va arribar donant lloch al naixement de tan simpática societat com l' «Ateneo Obrero».

Llegitimament orgullosos sos fundadors podian estar de la seva obra y del seu éxit, y lo que á altres hauria segurament servit pera excusa de descans, lo que hauria portat un estroncament perillíssim qu' hauria pogut esterelisar aquells preciosos esforsos, pera ells, pera 'ls fundadors aquells èxits foren els millors alicients, els estímuls més poderosos que feren que sense recordarse d' aquell son primer trevall y sense reposar gayre bé las sevas forsas, dirigissin sas miradas cap allá ahont vegeren quelcóm que podia proporcionar á sas inteligencias lo que aquestas demanavan imperiosament, y al ensempe que buscavan la cooperació y consell dels intellectuals, aquells

fundadors, units ab altres que més tart vingueren al seu costat perquè sentian y estimavan lo que ells, treballaren, treballaren ab més fermesa y ab més coratge, si cap, que abans y fundan biblioteques y museos si be modestos, excel·lents, organisan escoles, donan vetlladas, celebren concursos y excursions... y avuy, avuy com no satisfets ni contents d'aquestas obras es proposan la realització d'una molt més gran que aquelles pera la mentada societat, puig representa més medis y més esforços, volen que nostra ciutat, celebri solemnement també una «exposició d'arts y oficis»

Des grupos fonamentals conté el programa-convocatoria: el grupu de las bellas-arts, absolutament necessari, imprescindible per esser una de las bases fonamentals de la cultura, y el dels oficis aplicats á las diferents industrias que venen científicament distribuïdas en aquella convocatoria, pera practicamente facilitar la seva distribució y exhibició.

L'«Ateneo Obrero» havia (al intentar portar á la práctica la idea d'una *Exposició*) de pensar en aquestas dos manifestacions de la vitalitat humana y més aixó en aquesta ciutat ahont una y altre ab profusió y profit son cultivades: y aixís ho va ferho. Es clar que l'obra es gran y plena de dificultats; es clar que fins podrà adoleixer com tota obra humana de alguna incorrecció, més tot aixó es tan petit, tot aixó tan insignificant que ha de quedar olvidat, que quedarà esborrat al enfront de l'obra máxima de cultura social empresa ab tota la voluntat y ab tot l'amor portada per nostre Ateneo, per un nucli d'o-

brers que encara no han aixugat la suor del seu front ardent de fatiga, que s'acosten y s'acoblen al arribar el vespre, y pletòrichs d'entusiasme treballen, treballen novament com si fins aquell moment haguessin descansat y aquest treball espontani, grauit, desinteressat cada dia que passa 'l multiplicitat esperant ansiosament veurel florir un dia... el dia en que s'obrin las portas de la societat pera presentar als ulls dels seus concitadans, l'obra més gran y atrevida que fins avuy ha intentat portar á cap aquella societat.

Per aixó es que tothom ha d'estar al seu costat sense distincions ni salvatats; tothom hi ha d'estar sense prejudicis de cap mena: lo contrari es ó be donar provas de no haber entés lo que l'obra empresa significa ó be es donarlas de no preocuparse ni poch ni molt dels nostres obrers que desde nostra societat tan y ab tan afany treballen pera son millorament moral y material.

EDUART BASSOLS Y MASSIA.

La instrucció del obrer

I.

EN nostre temps s'ha sentit més que 'n els altres la necessitat de generalisar els coneixements, pera que cada hù se'n beneficii á mida de las sevas forsas y pugui contribuir directa ó indirectament al progrés de la humanitat.

He parlat de la necessitat de generalisar coneixements que senten nostres sigles, y no he sigut just; donchs

lo que s'proposen ab molt bon sentit pràctic els directòrs de las colectivitats que figuran en la vanguardia de la civilització, no es fer dels homes recipients d'idees sens altre forsa que la de contenció; sino la de donals-hi 'l camí pera adquirirne de propias qu'impliquin un adelanto en las diferentes rames del saber y de la activitat.

Entre la manera d'entendre la instrucció un llatí y un germà, hi ha tot un abisme. Nostre rassa que s'trova ab las energias debilitadas per el gasto excessiu que n'ha fet en épocas anteriors, s'inclina més á la adquisició de noticias y á la seva pulimentació que las converteixi en mirallets ahont s'hi trovi aumentada la figura del interessat, qu'al trevall reposat, constant y humil que presuposa tota millora en qualsevol ordre.

Aixó explica la extraordinaria afició que senten els pares espanyols per els exámens, en que sos fills poden *lluhirse* recitant parrafadas llargas y retombants de llibres, quals autors es pagan més del aplauso inconscient del gros públich, que del profit de sos llegidors.

No es que 'ls mestres nostres tinguin menos aptituts que 'ls de rassa germànica; ni que no vegin la conveniencia de preparar be las inteligencias dels alumnes; el mal está 'n la societat espanyola que per una multitud de causes que no es del cas esbrinar y qu'están en la conciencia de tot home mitjanament observador, no desitja altre cosa que *decorar* l'enteniment. Aixó per lo que s' refereix als més exigents; donchs la majoria no pretè pera sos fills, més que lo necessari pera llegir ó escriure bé ó malament. Per un utilitarisme mal entés y espantosament perjudicial, els treuen del estudi en la millor ocasió pera aprendre, y en la pit-

jor pera exercir oficis ab frecuencia massa pesats per criatures.

Ja que desgraciadament no se sent la ma dels poders públichs que tant beneficiosa seria en aquest cas, se fa indispensable una campanya activa y constant per part dels homes altruistas, pera convencer al poble de las ventajas que reportaria als seus fills una estada de 7 ó 8 anys á la escola, pera donar temps als professors pera que s'complissin las esperansas que naturalment posarán en els deixebles.

Aleshoras tindriam més dret, ens feriam més dignes d'ésser escoltats si exigissim á qui correspongués una organizació de la ensenyansa primaria en consonancia ab las necessitats de nostres temps, pera que nostre Estat no continués essent com desgraciadament es, per dolorós que sia confessarho, una vergonya d'Europa.

Dich qu'ens hem de fer aptes pera exigir, perque essent una veritat que cada poble té 'l Govern que s'mereix, encare qu'en apariencia s'podria creure que per certas regions d'Espanya no resa, si fessim exámen de conciencia trovariam en nosaltres mateixos, bona part de culpa en els mals que patim.

Per nostra negligencia, per el nostre passivisme, ens hem vist empesos per la riuhada del progrés, que no poguent arrastrarnos ens deixá á la ribera, ahont el fanch de les concupiscencias serveix d'aliment á tants microorganismes com destrueixen els cossos que forman la més gran part de la perínsula ibérica.

Las condicions morals de nostre poble, superiors á molts altres d'Europa, fan concebir esperansas de que ab una sólida instrucció y una ferma educació de la voluntat, assoliriam envejables posicions en el combat per

la vida, en el qual las armas no representan més que 'ls diferents graus de cultura de cada país.

Per aixó no basta saber sols llegir y escriure que 'n molts cassos resulta pera l'individu y fins pera la societat indubtablement més perjudicial que beneficiós, ni aquella *decoració* ó ilustració del enteniment que no conduheix á res práctic y útil.

En successius articles donaré idea, si Deu vol, de la organització de la Ensenyansa en Alemanya, particularment de la primària, fent especial menció de la d' arts y oficis, pera si ab tan alts exemples podem contribuir dintre 'ls límits de la modestia al engrandiment de nostre nacionalitat en particular y d' Espanya en general.

ESTEVE CARDELÚS.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

UN TEMA ACERTAT

Ho ha estat de debó el senyalat per nostre Ilustríssim Ajuntament, al oferir un premi en el Certamen Literari y Artístich qu' enguany celebra nostre estimada ciutat. El tema de referencia es el que segueix: «cent pessetas al mellor estudi d' alguna qüestió ó obra social aplicable á nostra ciutat»

Tots els que 'n nostre ciutat se preocupen del ben estar de les classes proletaries, saben perfectament que son moltíssims els projectes que 's poden presentar á n'el Certamen, porque son moltíssimes les institucions socials que 'ns fan falta.

En primer lloch, no tenim cap «Caixa d'estalvis y de pensions per la vellesa» Per ferse càrrech de la gran utilitat que reportaria dita insti-

tució, n'hi ha prou ab contemplar l'estol de pidolayres que aturan el pas de nostres carrers, quan ab posat trist y macilent esperen que 'l *acomodador* els digui: ¡passeu! y una persona caritativa, els hi allargui la ma per entregalshi la llimosna que's repartiran entre 'ls cinch que forman la *colla*. Preguntéu elshi de que feyen quan no captaven, y os convenceréu de que l'immensa majoria son inválits del treball, que després de molts anys seguits de suar per guanyar el nostre pa de cada dia els ha arreplegat una malaltia ó l'pes dels anys els hi ha arrebatat la forsa y no tenen més remey que cap á ses velleses, quan es temps de repós y quietut, y de disfrutar del calor de la familia, haver de passejar per pobles y masies, les desferres de la seva vida de treball. Si els nostres obrers tinguessin una caixa d'estalvis y de pensions per la vellesa ahont poguessin, ab facilitat, depositar lo que 'ls sobrés de la setmanada, encare que fos una cantitat insignificant, y, si els que en igualtat de circumstancies estalviessen més, l'Estat, la Diputació ó el Municipi premiessin la seva virtut per medi d' una subvenció, com ho fa la industriosa Bèlgica, entre altres estats, segurament que la currua de pidolayres no seria tan llarga, ni les Conferencies de Sant Vicens de Paul haurien de socorrer tantes families necessitades, ni á n' els olotius ens faria tanta pena contemplar á molts de nostres conciutadans en la miseria y no's donaria pels nostres carrers un espectacle impropí d' una ciutat que sent vehemens desitjos de cultura y de progrés.

No tenim cap institució social des-

car les admeses y fer pública especial distinció de les que cregui s'hagin fet acreedores á n' ella; aixís com ha redactat unes BASES, á les que haurán de subjectarse 'ls que desitgin prendre part en l' Exposició.

Convensuda, donchs, aquesta Junta Directiva de l'importancia excepcional que pera nostra vida artística y mercantil té la celebració d'una Exposició com la que s' anuncia y de que 'l seu éxit depent en grau part de la major ó menor concurrència á la mateixa,

SE CONVOCA

ab la present á tots els artistes, industrials, operaris y demés, pera que cooperin en la mida de llurs forces á n' aquesta hermosa obra de la més alta cultura social.

Bases pera 'l bon

régim de l' Exposició

1.ª Les obres qu'es presentin s'agruparán per seccions, comprenguent:

a) **BELLES ARTS:** pintura, escultura, arquitectura y dibuix.

b) **OFICIS:** aplicats á les industries:

1.ª **QUÍMIQUES:** olis, sabons, tintorerías, etc.

2.ª **MECÁNIQUES:** instruments, armería, caldereria, maquinaria, fundicions, etc., etc.

3.ª **DE L'ALIMENTACIÓ:** conserves, begudes preparació d'aliments, productes farmacéutichs, xocolates, pastes, confitures, só, moles, etc., etc.

4.ª **DEL VESTIT:** confeccions, merceria, sombrería, boines, sabates, filats, bisutería, camises, bruses, etc., etc.

5.ª **DE L'HABITACIÓ:** estores, objectes, de lampistería, llaunería, espartería y llumemat, cristalls, mobles, rellotges, etc., etc.

6.ª **DE LES NECESSITATS INTELLECTUALS:** paper, impremta, gravats, enquadernacions, etc., etc.

7.ª **DE TRANSPORTS:** carros, cotxes, guarnicions, etc., etc.

8.ª **ESPECIALS:** curtits, corretges, etc., etc.

9.ª **DE PASSATEMPS:** juguets, etc.

2.ª Les obres de pintura, y arquitectura deurán presentarse ab sos corresponents marchs; les d'escultura ab son pedestal, y les mostres de productes industrials y aquets mateixos productes, quan ho permetin, deurán estar degudament colleccionats y arreglats en el modo y forma que ocupin menos lloch possible y quedin prudencialment protegits.

3.ª Els concurrents que desitgin exposar objectes que tinguin més de dos metres quadrats de dimensió ó presentar instal·lacions que ab sa disposició traspassin aquella mida, deurán posarho en coneixement del Secretari de la Junta abans del dia 15 de agost pròxim, donant tota mena de detalls.

4.ª La Junta no admet cap mena de responsabilitat pel deterioro que puguin sofrir les obres exposades quan aquest provingui per deficiencia en la instal·lació, transport ó altre semblant causa; mes respón de la seva conservació, dipòsit ó vigilancia, salvant el cas de forsa major.

5.ª Els gastos de transport, instal·lació, embalatge, etcétera, serán á càrrech de l'expositor.

6.ª Del preu de les vendes que's realisin la Junta'n cobrará'l déu per cent.

7.ª El terme pera la recepció de les obres sera'l 30 d'agost prop vinent, transcorregut aquest dia, les obres que's presentin serán rebutjades.

8.ª L'Exposició quedarà oberta desde'l dia 6 al 20 del mes de septembre vinent, durant les hores que oportunament s'anunciarán.

9.ª Dintre'ls vuit dies següents al de clausura de l'Exposició, deurán ésser retirades pels seus propietaris les obres exposades; donchs passat aquest plas, la Junta no assumeix cap mena de responsabilitat pels defectes que puguin ocórrer, així com per la pèrdua de les mateixes, etcétera.

10.ª Pera la recepció de les obres s'ha nomenat una Junta, la que, ab completa llibertat d'acció, rebutjará les obres que's presentin pera ésser exposades, que per no reunir les condicions exigides en les presents Bases ó per altre concepte no les consideri adequades pera ésser presentades al públich.

11.ª Un Jurat expedirá diplomes de mèrit á favor dels autors de les obres exposades que á son judici sien mereixedores d'alta distinció.

Gervasio Trayter, quien á su vez ha nombrado ayudante al Sr. Roca, que ejercé el cargo á satisfacción de cuantos alumnos han tenido ocasión de apreciar sus buenas cualidades.

Conserje efectivo, D. Juan Falguera.

Cafetero, á cuenta propia y previas condiciones de arrendamiento, D. José Sarola.

En junta general, celebrada el 17 de Junio último, se aprobó por unanimidad la proposición de la Junta, nombrando socio protector á nuestro particular amigo y Director de esta Revista, el joven abogado D. Eduardo Bassols y Massiá.

El dibujo que figurará en los diplomas destinados á premiar las obras que lo merezcan que se presenten en la Exposición, es obra del eminente artista Sr. Llimona, quien galantemente accedió á ejecutarlo. Sabemos que ya está terminado y que, como obra suya, es inmejorable.

Del dibujo que figura en los programas se ha encargado el distinguido artista D. J. Berga y Boada quien ha presentado una obra digna de su lapiz.

A uno y otro felicitamos y en nombre de la Junta Directiva les damos las más expresivas gracias.

Nos consta que los padres de los alumnos que asisten á las clases que dá este Ateneo están altamente satisfechos de los adelantos que observan en sus hijos por lo que nosotros, desde estas columnas felicitamos sinceramente á los profesores Sres. Trayter y Roca.

Tenemos el sentimiento de participar á nuestros lectores que han dejado de existir el socio D. N. Figueras; el padre del socio y suscriptor de esta Revista D. Leoncio Espón, el padre de nuestro colaborador D. Ramón Pujolar; la hija del socio D. Teodoro Malagrida; el del socio D. Bartolomé Illa, y la hija de D. Juan Danés, socio también, quien tuvo además la desgracia de sufrir una caída, estando en el trabajo, ocasionándole algunas contusiones que afortunadamente no revistieron gravedad.

A todas las familias mandamos nuestro más sentido pésame.

Han regalado, para que figuren en nuestra biblioteca:

D. Alfredo Paluzié, *Roger de Flor*, por D. Rafael del Castillo; *Los mártires de Buenos Aires*, novela, por D. Manuel María Nieves; *Espinas de una flor*, por D. Manuel Angelón; *Obras clásicas de D. Francisco de Quevedo*, por el Sr. Villegas; *Fábulas en verso castellano*, por D. Félix María Samaniego; *El mundo tal y como será en el año tres mil* (I y II tomo), por el Sr. Sorwestre, y *Juegos de manos y de sociedad*, por los afamados prestidigitadores Minguet y Vindex; *Los piratas del Atlántico*, por Gustavo Ainard; obras que contiene este tomo: *Los piratas del Atlántico*, *Las cartas de Maracaibo*, *Lorenzo el guapo*, *Los titanes del mar*, *Los dos rivales*, *Los aventureros*, *Los filibusteros*, *Los Gambucinos*, *Pala-franca*, *El Bisunte blanco*, *El hijo de Sol* y *La Mas-horca*, y una obra de medicina.

D. José Tenas, *Els savis de Vila-trista*.

D. José Berga y Boada, *Jesús Infant*, *La fugida*, *A Egipte*, *Sant Francesch*, por J. Verdaguer; *Cor y Sanch* por Antonio Careta y Vidal; *Juventut*, por Juan M.ª Guasch; *Margaridó*, y *Vo-viscum*, por Apeles Mestres; *Poética*, por Ramón de Campoamor; *Lo Fluvioler del Ter*, por Andrés Pastells; *Lo segador*, por José del Bosch Gelabert; *La papallona*, Narciso Oller; *Memorias de una cortesana*, Eduardo Zamacois.

Les agradecemos el envío.

El día 6 del mes entrante á las 11 de la mañana, se celebrará solemnemente el acto inaugural de la "Exposició d'arts y oficis", organizada por nuestro "Ateneo Obrero", exposición que por algunas obras ya recibidas y por las noticias que se tienen, promete revestir grandiosa importancia. Nos consta que el número de obras será crecido y de mucho valor. En el salón y demás dependencias se están realizando ya los últimos trabajos de decorado y arreglo.

Ha sido expulsado, por estar en descubierto de mensualidades, de nuestra sociedad, D. Rafael Solá.

El número siguiente de esta Revista será extraordinario y dedicado exclusivamente á la Exposición.